

**KAPRONCZAY KÁROLY:
TAKÁTS LÁSZLÓ (1910–1987)¹**

**Digitalizálták a Magyar Tudománytörténeti Intézet munkatársai, Gazda István
vezetésével, közreműködött: Szállási Árpád**

(...) Orvostudományi oklevelét 1945-ben Szegeden szerezte, majd kórbonctanból és kórszövettanból szerzett szakorvosi képesítést. Rendszerető, pontos természete már pályakezdő orvosként a hadsereghez vonzotta, így hamarosan hivatásos honvédorvos lett, a II. világháború éveitől mindvégig frontszolgálatot teljesített. Felelősséget érzett a rábízott katonák egészségéért, életük megmentéséért és hivatásos tisztet „meghazudtoló” módon lett tisztje, emberséges parancsnoka beosztottjainak. A II. világháború egyik legszebben kitüntetett fiatal orvostisztje volt, aki 1945 után részt vállalt a hadsereg újjászervezésében. Hitte és vallotta, hogy a hivatásos honvédorvosoknak mindig hivatásuk magaslatán kell állnia, bármelyik pillanatban a legjobb tudásuk szerint kell cselekedni. Szigorú orvosparancsnok volt, aki szabadidejében a humán tudományok felé vonzódott. Az 1950-es évektől egyre több tanulmánya jelent meg e tárgykörből, elsősorban a magyar katonaeorvoslás történetét dolgozta fel fejezetenként,² majd ezen kutatásainak csúcspontját, a II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc katonaeorvosi vonatkozásainak feltárása jelentette.³ E tárgykörből szerezte meg kandidátusi fokozatát.⁴

Nyugalomba vonulása után lett Társaságunk alelnöke, alapító, majd tiszteletbeli elnöke a Katonaeorvoslás-történeti Szakosztályunknak. Élete végén elsősorban a hadsereg katonaeorvosügyjének szervezésének és szervezésének történetével foglalkozott, haláláig szerkesztette a Honvédelmi Közlemények katonaeorvoslás-történeti rovatát. (...)

1987. december 9-én hunyt el Budapesten Takáts László nyugállományú orvosezredes, a Magyar Orvostörténelmi Társaság tiszteletbeli alelnöke, az Orvostörténeti Közlemények szerkesztőbizottsági tagja, a Wesszprémi István Emlékéremmel kitüntetett jeles orvostörténész.

¹ Forrás: K. K. [Kapronczay Károly]: Takáts László (1910–1987). = Orvostörténeti Közlemények 117–120 (1987) p. 361.

Takáts László orvostörténeti tanulmányai közül az alábbiakat emeljük ki (– a szerk. összeáll.):

Takáts László – Takáts Endre: A francia hadsereg egészségügyi szolgálatának működése a napoleoni háborúk magyarországi szakaszán 1809-ben. = Honvédorvos, 1961. pp. 226–237.

Takáts László: Az utolsó nemesi felkelés csapategységügyi szolgálatának működése 1809-ben. = Honvédorvos, 1962. pp. 321–331.

Takáts László: Egy 170 éves katonai pharmacopoeáról. = Gyógyszerészet, 1966. pp. 303–306.

Takáts László – Takáts Endre: Adalékok a XVII. század fordulójának katonaeorvosügyéhez. = Honvédorvos, 1966. pp. 322–335.

Takáts László: Néhány egészségügyi jellegű hadijogi kérdés a Rákóczi szabadságharc idejéből. = Honvédorvos, 1969. pp. 258–277.

Takáts László: Rákóczi hadseregének gyógyszerellátásáról. = Honvédorvos, 1970. pp. 280–300.

Takáts László – Takáts Endre: Lang Jakab Ambrus, a kuruc hadsereg tábori főorvosa. = Honvédorvos, 1971. pp. 57–73.

Takáts László: Hadigondozás a Rákóczi-szabadságharc idején. = Honvédorvos, 1971. pp. 290–304.

Takáts László: A 18. sz. ideiglenes és állandó jellegű katonai kórházaitól a tábori kórházrendszerig. = Honvédorvos, 1976. pp. 251–164.

Takáts László – Faller János – Leitner Ferenc: Katonaegészségügyi szolgálatunk megalakulása és működése a felszabadulás évében (1945). = Honvédorvos, 1977. pp. 237–240.

² Lásd pl. Takáts László – Szemkeő Endre – Vámos László: Magyarországi tábori kórház szervezési és működési elve 1692-ben. = Orvostörténeti Közlemények 82 (1977) pp. 51–63.

³ Lásd pl. Takáts László: Az egészségügy szervezése a Rákóczi szabadságharc idején. In: Rákóczi-tanulmányok. (Szerk.: Köpeczi Béla, Hopp Lajos, Várkonyi Ágnes). Bp., 1980. pp. 183–201.

⁴ A Rákóczi szabadságharc egészségügyéről írt könyve 2003-ban jelent meg nyomtatásban, a Magyar Tudománytörténeli Intézet és a Semmelweis Orvostörténeli Múzeum, Könyvtár és Levéltár közös gondozásában (– a szerk. megj.)